

Radka Výborná „Slučitelnost práce a rodiny: placená péče o dítě jako podmínka a zároveň možnost participace žen na trhu práce“

Posudek vedoucí diplomové práce

Cílem diplomové práce Radky Výborné bylo podrobněji prozkoumat, jak vidí možnosti své participace na trhu práce v období péče o malé děti dva specifické typy žen: ženy zaměstnávající chůvy a ženy, které jako chůvy pracují. Téma je tedy vysoce aktuální, a to jak pokud jde o problematiku vlastní slučitelnosti práce a rodiny v případě žen s dětmi, tak i pokud jde o způsob péče o malé děti. Studovaná problematika se v současných podmínkách České republiky, kde je dlouhá rodičovská dovolená a malý počet jeslí, dostává stále výrazněji do centra zájmu, protože s růstem úrovně vzdělání přibývá žen, které nehodlají přerušit svou pracovní kariéru na příliš dlouhou dobu; najímání placené chůvy je způsob, kterým lze nastalou situaci řešit.

Radka Výborná přistupovala ke své diplomové práci velmi samostatně a také odpovědně. Téma si zvolila z problematiky, kterou se zabývá v rámci řešení výzkumného projektu „Souvislosti proměn pracovního trhu a soukromého, partnerského a rodinného života“ (nositelem projektu je Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., oddělení Gender & sociologie). Pro diplomovou práci použila mimo jiné výsledků kvalitativní sondy, kterou sama zpracovala od přípravy scénáře rozhovorů, přes výběr respondentek, provedení rozhovorů až po jejich analýzu. Již tato okolnost svědčí o jejím zájmu a zaujetí o věc.

Oceňuji, že práce obsahuje rozsáhlou teoretickou část, v níž autorka prokázala, že je dobře obeznámena s novější literaturou týkající se jak problematiky studované, tj. harmonizace práce a rodiny, tak širších otázek, především vztahu matky a dítěte, mateřské lásky, rodiny a rodinných vztahů v individualizované společnosti. Stranou zájmu nezůstala ani literatura speciálně věnovaná placené práci v domácnosti, zvláště pak placené službě péče o malé děti (nikoli jen ústavní). Zajímavá je její diskuse s teorií preferencí Catherine Hakimové, z níž je patrné, že diplomatka se ve studované problematice dobře orientuje. Také závěry její práce jsou neotřelé – diplomatka poukazuje mimo jiné na to, že dosavadní rodinná politika je jednosměrně zaměřena ve prospěch dítěte, ale že není řešen prospěch také jeho matky. Upozorňuje na význam slučitelnosti role profesní a mateřské při rozhodování žen o naplnění jejich reprodukčních plánů.

Ačkoli práce vychází především z kvalitativního rozboru, autorka zvládla i metody kvantitativní analýzy, jak prokázala v kapitole o zaměstnanosti žen v České republice v posledních dekádách.

Diplomová práce Radky Výborné má celkem 95 stran a všechny požadované náležitosti, má velmi pěknou grafickou úpravu. Text diplomové práce je čtivý, autorka se vyjadřuje plynule a výstižně, jen výjimečně zůstaly v textu některé neobratné formulace. V textu však naopak najdeme některé vtipné a neotřelé obraty. Při rozborech se nedopouští chyb, dokáže vystihnout merito problému. Její komentáře jsou výstižné. Její práce je přínosem pro poznání širších podmínek současného populačního vývoje, zvláště okolností spolupůsobících na nízkou úroveň plodnosti.

Podle mého názoru splňuje práce Radky Výborné „Slučitelnost práce a rodiny: placená péče o dítě jako podmínka a zároveň možnost participace žen na trhu práce“ požadavky kladené na diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě. Autorka v ní prokázala, že zvládla potřebné speciální demografické metody stejně jako metody kvalitativního výzkumu a že se vyzná ve studované problematice.

V Praze dne 1. června 2007

RNDr. Ludmila Fialová, CSc.